

VILNIAUS MYKOLO BIRŽIŠKOS GIMNAZIJA

II F klasės mokinio

Aurimo Piečiukaičio

RAŠINYS

„Carskoje selo licėjus Aleksandro Puškino gyvenime ir kūryboje“

Mokytoja Ala Tichomirova

Vilnius, 2011

Carskoje selo licėjus Aleksandro Puškino gyvenime ir kūryboje

Kiekvienas meninkas, kūrėjas turi atramą, šviesų prisiminimą, kuriuo naudojasi ir kurdamas, ir ieškodamas paguodos, šilumos kūrybinių kančių pilname gyvenime. Dažniausiai tai būna vaikystės dienos, nuolat viliojanti gimtinė ar neišdildomai atmintyje įsirežę rūpestingi, kupini meilės ir rūpesčio tėvų veidai. Tačiau žmogui, nepatyrusiam meilės, neturėjusiam pačios vaikystės, idealų, įkvėpimo tenka ieškoti kitur. Taip atsitiko ir su garsiuoju XIX a. rusų poetu Aleksandru Puškinu.

Rašytojas gimė 1799 m. Maskvoje majoro Sergejaus Lvovičiaus ir Nadieždos Osipovnos neturtingoje šeimoje. Šykštūs tėvai sūnui suteikė menką materialinę pagalbą, o paskutiniaisiais poeto gyvenimo metais apkrovė ir savo skolomis. Tad A. Puškinas lengvai paliko gimtuosius namus ir, skirtingai nei kiti poetai, nei apie šį laikotarpį, nei apie tėvus savo eilėse neužsiminė.

Bet tiek poeto gyvenime, tiek kūryboje negali likti tuštumos. Vaikystės etapą rašytojui pakeitė jo mokslo metai Peterburge, Imperatoriškajame licėjyje Carskojė Selo, kuriame A. Puškinas pradėjo mokytis nuo jo įkūrimo-1811 metų, būdamas vos dvylikos. Ši mokslo įstaiga buvo įkurta imperatorių vasaros rezidencijoje, caro Aleksandro I iniciatyva. Licėjyje jaunuoliai buvo mokomi kalbų, tikslųjų mokslų bei kitų disciplinų, bet visų svarbiausia, kad dėstytojai jaunuomenę mokė pajusti savo vertę, pajusti laisvę, nepriklausomybę, siekė juos išauklėti savarnikiškais, išsilavinusiais ir, žinoma, garbingais imperijos piliečiais. Mokiniai buvo stengiamasi izoliuoti nuo išorinio pasaulio, tad, kaip ir dauguma, besimokydamasis licėjyje, A. Puškinas iš pradžių jautėsi lyg narve, kalėjime ar vienuolyne. Poetas tai atskleidžia ne viename savo eilėraštyje. Ir tik vėliau jis suprato licėjaus reikšmę bei naudą. Čia jauną žmogų ugdė pati licėjaus aplinka, draugiški pokalbiai, kūrybiniai įspūdžiai. Todėl, praslinkus net ir keliolikai metų, visi buvę licėjistai kasmet spalio 19 dieną susirinkdavo paminėti šios mokymo įstaigos įkūrimo sukakties. Šventėje skambėdavo himnas, A. Puškino bei kitų poetų, buvusių licėjistų kūriniai, skirti šiai mokslo šventovei.

Licėjyje atsiskleidė vienas gražiausių A. Puškino bruožų -gebėjimas draugauti. Iš pradžių jaunajam A. Puškinui susirasti bendraminčių nebuvo lengva, mat jis garsėjo dirglumu, nepasitikėjimu savimi, kurį išugdė sunki vaikystė, bet labiausiai, anot vieno bendramokslio, poetui trūko takto, kurį besimokydamasis licėjyje rašytojas ir įgijo. Santykiai su bendraminčiais, dvasiškai artimais žmonėmis atsispindi A. Puškino eilėraščiuose, laiškuose, dienoraščių eilutėse. Šios pastabos ir šiandien galėtų būti puikus žmogiškųjų santykių ir ištikimybės pavyzdys. Draugystė, anot A. Puškino, - tai gebėjimas pripažinti kito žmogaus charakterį, pasirinktą kelią, tai dvasinis dosnumas, o ne asmeninis pricipingumas. Gyvenimo kely A. Puškinas sutiko daug įvairių žmonių- poetų, karininkų, įžymių mąstytojų, aktorių, kompozitorių. Visi jie tapdavo poeto draugais; vieni- visam gyvenimui, kiti- tik trumpam laikotarpiui. Visgi licėjyje sutikti draugai išliko visą gyvenimą. Delvingas, Puščibas, Malinovskis buvo su poetu ir džiugiausiais jo gyvenimo momentais, ir rėmė jį sunkiausiomis akimirkomis (net ir į paskutinę dvikovą jį lydėjo licėjaus draugas Danzasas). Ta draugystė tapo tarsi dvasine ir kūrybine atrama ir paliko A. Puškino sieloje ryškų pėdsaką.

Tačiau svarbiausia, jog tik licėjyje A. Puškinas suvokė save kaip poetą. Per tuos metus jis sukūrė apie 120 kūrinių: epigramų, romanų, lyrinių eilėraščių, baladžių, odžių, satyrų. Kūryba atspindėjo ir rašytojo asmenybės raidą: ankstyvuosiuose kūriniuose gvildenamos

draugystės, amžinosios būties temos, o vėliau ryškėjo politinės, laisvamaniškos nuotaikos. Kartu su bendramoksliais kurtos eilės įsipynė ir į vėlesnę rašytojo kūrybą. Vėliau A. Puškinas rašė, jog licejuje buvo du kartus išventintas į poetas. Pirmasis išventinimas- susitikimas su geriausiu XVIII amžiaus rusų poetu Deržavinu , o antrasis- A. Puškino priėmimas į „Arzamasą“, neoficialią literatūrinę draugiją , vienijusią jaunos ir valiūkiškus literatus. Tuomet visuomenė pripažino, kad jis priklauso literatūrai, o jis pats pasijuto esąs įleistas į visuotinai pripažintų poetų sambūrį.

Taigi licejus Carskojė Selo buvo A. Puškino veiklos ir kūrybos lopšys, kurio idiliški prisiminimai padėjo išverti tremtį, šmeižtą, persekiojimus ir lydėjo jį visą gyvenimą.